

POROČILO
O IZVEDENEM ARHEOLOŠKEM TESTNEM IZKOPU V KOBARIDU
(EŠD 5018 Kobarid, plano grobišče V Logu-Gradič)

Parc. št. 346/4, k.o. 2223 Kobarid

Podpis nadzornika:

Št.:
Tolmin, 30. 11. 2015

Naročnik: Občina Kobarid
Trg svobode 2
5222 Kobarid

Izvajalec: Tolminski muzej
Mestni trg 4, Tolmin

Konservatorski nadzor:
Patricija Bratina, univ. dipl. arheologinja, kon. svetovalka
Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Območna enota Nova Gorica, Delpinova ulica 16, Nova Gorica

Naloga: **POROČILO O IZVEDENEM ARHEOLOŠKEM TESTNEM IZKOPU V KOBARIDU (EŠD 5018 Kobarid, plano grobišče V Logu-Gradič),**
parc. št. 346/4, k.o. 2223 Kobarid

Kulturnovarstveno soglasje za raziskavo: Ministrstvo za kulturo, št. 62240-344/2014/4 z dne 2. 10. 2014

Vodja raziskave: mag. Miha Mlinar, univ. dipl. arheolog, muzejski svetovalec
Namestnik vodje raziskave: Teja Gerbec, univ. dipl. arheolog

Sodelavci: Teja Gerbec, univ. dipl. arheologinja

Avtor poročila: Miha Mlinar

KAZALO

KAZALO.....	3
SEZNAM SLIK IN PRILOG.....	4
SEZNAM SLIK.....	4
SEZNAM PRILOG.....	5
POGLAVJE A	6
POGLAVJE B.....	11
1. UVOD.....	12
2. HISTORIČNA ANALIZA IN OPIS PROSTORA.....	13
3. METODOLOGIJA DELA.....	18
4. ARHEOLOŠKE RAZISKAVE.....	19
5. NAJDBE.....	20
6. DOKUMENTACIJA NAJDIŠČA.....	22
7. SKLEP.....	23
8.VIRI IN LITERATURA.....	24

SEZNAM SLIK IN PRILOG

SEZNAM SLIK

Slika 1. *Pogled s prostora raziskave proti zahodu (foto: M. Mlinar).*

Slika 2. *Pogled na profil izkopane testne jame (foto: M. Mlinar).*

Slika 3. *Pogled na prostor ob zaključku raziskav (foto: M. Mlinar).*

Slika 4. *Pogled na Gradič s cerkvijo Sv. Antona (foto: M. Mlinar).*

Slika 5. *Kobarid - V logu. Pogled na presek železnodobnega žganega groba, izkopavanja 2002 (foto: M. Mlinar).*

Slika 6. *Kobarid – Bizjakova hiša. Pogled na zakop s konjskimi skeleti (foto: M. Mlinar).*

Slika 7. *Izrez iz Franciscejskega katastra, z modro elipso je označeno območje raziskav, v naravi tedaj travne površine (vir: http://sigov3.sigov.si/cgi-bin/htqlcgi/arhiv/enos_isk_kat.htm).*

Slika 8. *Pogled na profil testne jame na parc. št. 346/4, k.o. Kobarid (foto: M. Mlinar).*

Slika 9. *Bronasta kovica (foto: M. Mlinar).*

Slika 10. *Železen žebelj (foto: M. Mlinar).*

Slika 11. *Odlomka novoveške keramike (foto: M. Mlinar).*

SEZNAM PRILOG

PRILOGA 1.1. Zaris območja raziskave v Kobaridu (izdelala: Ana Hawlina).....	32
---	----

POGLAVJE A

1. **Kulturnovarstveno soglasje za raziskavo št.:** Ministrstvo za kulturo št. 62240-344/2014/4
2. **Koda raziskave:** 14-0385
3. **Ime najdišča:** Kobarid – V Logu
4. **Naselje:** Kobarid
5. **Občina:** Kobarid
6. **Katastrske reference:** Parc. št. 346/4, k.o. 2223 Kobarid
7. **Evidenčna številka dediščine:** Kobarid (EŠD 5018, Kobarid – Plano grobišče V Logu-Gradič)
8. **Vrsta najdišča:** grobišče
9. **Okvirna datacija najdišča:** železna doba, rimska doba
10. **Razlog za izvedbo raziskave:** preventivni
11. **Vrsta raziskave:** invazivna
12. **Raziskovalni postopek:** arheološki testni izkop
13. **Posebne okoliščine raziskave:** /
14. **Izvajalec:** Tolminski muzej, Mestni trg 4, 5220 Tolmin
15. **Vodja raziskave:** mag. Miha Mlinar, univ. dipl. arheolog
16. **Trajanje terenskih del raziskav:** 8. 9. 2014
17. **Način ureditve območja po končani raziskavi:** postavitev informacijske table
18. **Avtorja poročila:** Miha Mlinar, univ. dipl. arheolog

Arheološki testni izkop v Kobaridu (EŠD 5018 Kobarid – Plano grobišče V Logu-Gradič)

Zaradi postavitve informacijske table v okviru projekta Zgodovinska pot Idrsko je bil na parc. 346/4 k.o. Kobarid izveden arheološki testni izkop.¹ Območje sodi v sklop prazgodovinskega in rimskega grobišča V logu (EŠD 5018). Območje izkopa leži jugovzhodno od mlekarne Planika, pod dovozno cesto, ki vodi od industrijske cone v Kobaridu proti Napoleonovem mostu čez Sočo.

Arheološka dela je za naročnika Občino Kobarid izvedel Tolminski muzej (vodja Miha Mlinar, namestnik vodje Teja Gerbec), za nadzornico raziskav je bila določena Patricija Bratina (ZVKDS OE Nova Gorica).

Izkopana testna jama je bila fotografsko in opisno dokumentirana.

Arhiv najdišča začasno hrani Tolminski muzej, kjer bo tudi njegova stalna hramba.

¹ Tabla je sicer na prostoru ob začetku raziskav že stala. Zaradi preverjanja lokacije smo ob že postavljeni tabli opravili arheološki izkop v obsegu 1m x 1m, v globino 1 m.

Slikovne priloge

Priloga a:

***Slika 1.** Pogled s prostora raziskave proti zahodu (foto: M. Mlinar).*

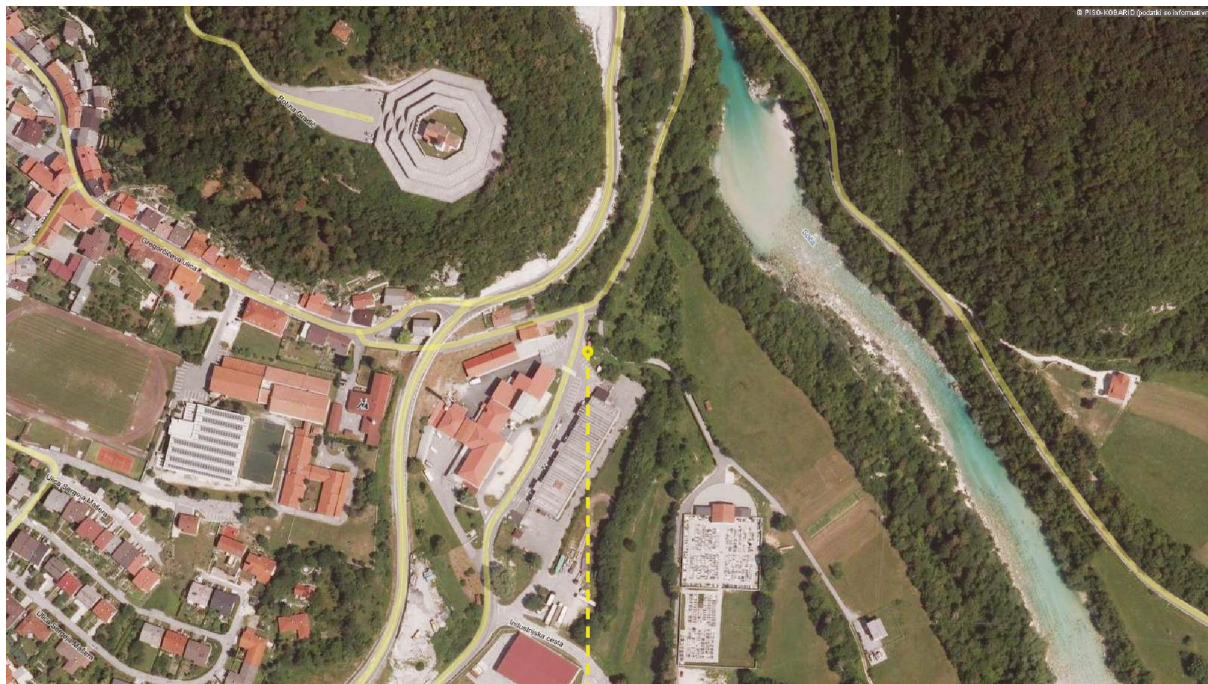
***Slika 2.** Pogled na profil izkopane testne jame (foto: M. Mlinar).*

Priloga b:

Slika 3. Pogled na prostor ob zaključku raziskav (foto: M. Mlinar).

Priloga c: Lega testne jame na DOF podlagi (izdelala: A. Hawlina).

— lega testne jame pri Mlekarni Planika Kobarid

POGLAVJE B

1. **Kulturnovarstveno soglasje za raziskavo št.:** Ministrstvo za kulturo št. 62240-344/2014/4
2. **Koda raziskave:** 14-0385
3. **Ime najdišča:** Kobarid – V Logu
4. **Naselje:** Kobarid
5. **Občina:** Kobarid
6. **Katastrske reference:** Parc. št. 346/4, k.o. 2223 Kobarid
7. **Lastniki zemljišča:** Mlekarna Planika d.o.o. Kobarid
8. **Kartografske reference:** GKY: 123382,65; GKX: 391288,55, nadmorska višina 220,50 m
9. **Evidenčna številka dediščine:** Kobarid (EŠD 5018, Kobarid – Plano grobišče V Logu-Gradič)
10. **Vrsta najdišča:** prazgodovinsko in rimsko grobišče
11. **Okvirna datacija najdišča:** prazgodovina, rimska doba
12. **Razlog za izvedbo raziskave:** preventivni
13. **Vrsta raziskave:** invazivna
14. **Raziskovalni postopek:** testna jama
15. **Posebne okoliščine raziskave:** /
16. **Izvajalec:** Tolminski muzej, Mestni trg 4, 5220 Tolmin
17. **Odgovorna oseba izvajalca:** mag. Damjana Fortunat Černilogar
18. **Vodja raziskave:** mag. Miha Mlinar, univ.dipl. arheolog
19. **Namestnik vodje:** Teja Gerbec, univ. dipl. arheologinja
20. **Strokovni sodelavci:** Teja Gerbec
21. **Vir financiranja:** Občina Kobarid
22. **Konservatorski nadzor:** Patricija Bratina, univ. dipl. arheolog, kons. svetovalka
23. **Pristojna OE ZVKDS:** Območna enota Nova Gorica, Delpinova 16, 5000 Nova Gorica
24. **Trajanje terenskih del raziskave:** 8. 9. 2014
25. **Mesto začasne hrambe arhiva najdišča:** Tolminski muzej
26. **Način ureditve območja po končani raziskavi:** postavitev informacijske table
27. **Ogroženost:** /

UVOD

Zaradi postavitve informacijske table v okviru projekta Zgodovinska pot Idrsko je bil na parc. 346/4 k.o. Kobarid izveden arheološki testni izkop. Tabla je sicer na tem prostoru že bila postavljena, brez vednosti zavoda. Pristojna služba (ZVKDS OE Nova Gorica) je zaradi preverjanja stopnje poškodovanosti prostora odredila pregled mesta ob že postavljeni tabli. Opravljen je bil arheološki izkop v obsegu 1m x 1m in v globino 1 m. Območje sodi v sklop prazgodovinskega in rimskega grobišča V logu, v neposredni bližini mlekarne Planika. Arheološka dela je za Občino Kobarid izvedel Tolminski muzej (vodja Miha Mlinar, namestnik vodje Teja Gerbec), za nadzornico raziskav je bila določena Patricija Bratina (ZVKDS OE Nova Gorica).

Izkopana jama je bila fotografsko in opisno dokumentirana. Arheološke raziskave so bile izvedene 9. 8. 2014.

Arhiv najdišča začasno hrani Tolminski muzej, kjer bo tudi njegova stalna hramba.

HISTORIČNA ANALIZA IN OPIS PROSTORA

Kobariško je bilo zaradi naravnih danosti poseljeno že v prazgodovini ter zaradi dobre strateške pozicije na prehodu iz Posočja v Benečijo in dalje v Furlansko nižino že tedaj pomembno križišče.

Najstarejše sledi človekove prisotnosti so iz kamene dobe. Na planinah Zaprikraj in Zappleč nad Drežniškimi ravnami so bila odkrita kamnita orodja iz srednje kamene dobe, obdobja med 8000 in 4500 pr. n. št. Ta najdišča razlagamo kot sezonske lovske tabore (Turk 2006; 2007). V čas mlajše kamene ali zgodnje bakrene dobe sodijo kamnite sekire iz Robiča (Zavrtanik 1982), Kobarida in Tonovcovega gradu (Milavec, Modrijan 2007).

Najzgodnejša stalnejša poselitev je iz bronaste dobe, kar dokazujejo tudi najdbe iz naselbine, ki je stala na vzpetini Sv. Volar na desnem bregu Nadiže nad Robičem. Iz tega časa je tudi lončenina iz Turjeve jame ob vznožju te vzpetine (Bressan 1988–1989; Knavs, Mlinar 2005). Pred jamo je bila odkrita tudi zakladna najdba kovinskih predmetov iz pozne bronaste dobe (Teržan 1995; Mlinar 2011).

Kobariško je doživelo razcvet v času starejše železne dobe ali halštata (9.–4. stol. pr. n. št.). V tem času je v Posočju živela t. i. svetolucijska kultura, poimenovana po najdišču na Mostu na Soči (nekdanj Sv. Lucija). Ob Mostu na Soči je glavno vlogo igral prav Kobarid. Utrjena naselbina je stala na vzpetini Gradič nad Kobaridom. Z južne in vzhodne strani je bila naravno zavarovana s strmim pobočjem in prepadnimi stenami, zahodni in severni rob naselbine pa so bili prebivalci primorani dodatno zavarovati. Ob zahodnem robu je potekala pot, ki je vodila proti Tonovcovemu gradu in se je domnevno šele pred Srpenco priključila obstoječi obsoški cesti proti Bovcu. Dalje je vodila čez prelaz Predel proti Koroški. Na jugovzhodnem delu gradišča stoji danes cerkev sv. Antona s kostnico v 1. sv. vojni padlih italijanskih vojakov. Prav ob gradnji te je bil uničen del najdišča.

Na obstoj gradišča na Gradiču je že v začetku 20. stoletja v publikaciji o prazgodovinskih višinskih naselbinah opozoril tržaški arheolog Carlo Marchesetti (1903). Bil je tudi prvi, ki je ugotovil naselbini pripadajoče grobišče. To se je razprostiralo na terasah desnega brega Soče V Logu, na širšem območju okoli današnje Mlekarne Planika. Pod njegovim vodstvom je bilo med leti 1886 in 1904 izkopanih približno 1100 žganih, predvsem starejšeželeznodobnih grobov, katerih skopo ovrednoteno gradivo hranijo v tržaškem mestnem muzeju. Na železnodobne grobove so naleteli tudi med izgradnjo mlekarne leta 1953, ko je bilo uničenih ali nestrokovno izkopanih okoli deset grobov. V sredini 50. let 20. stol. je arheološke raziskave V Logu prevzel Stane Gabrovec (1976). Gradnja nove mlekarne v letih 1979 in

Slika 4. Pogled na Gradič s cerkvijo Sv. Antona (foto: M. Mlinar).

1980 je prav tako zahtevala arheološki nadzor z nujnimi izkopavanji zaščitnega značaja. Arheologi Goriškega muzeja so tedaj izkopali več kot 200 grobov (Svoljšak 1981) in število raziskanih grobov iz Kobarida se je s tem povečalo na okoli 1400. Leta 2002 je še dva žgana starejšezheleznodobna grobova raziskal Tolminski muzej (Mlinar 2005; Crismani 2005).

Slika 5. Kobarid - V logu. Pogled na presek železnodobnega žganega groba, izkopavanja 2002 (foto: M. Mlinar).

Posamezne najdbe iz železne dobe so znane tudi iz struge reke Soče. V bližini Napoleonovega mostu v Kobaridu in pod vasjo Mlinsko so bile odkrite tri železne sulične osti, ki jih morda lahko razumemo kot darove reki Soči (Gerbec, Mlinar 2011).

Poselitev Kobariškega se je nadaljevala v mlajši železni dobi (konec 4.–1. stol. pr. n. št.), oziroma latenu (po najdišču La Tène v Švici), ki ga delimo na zgodnji, srednji in pozni laten. To je v Posočju čas t. i. idrijske kulture, poimenovane po najdišču Idrija pri Bači. Gre za svojstveno kulturo, ki se je od ostalih sočasnih skupin ločila po določenih ritualih in noši (Guštin 1991). Njena materialna kultura kaže tako elemente lokalne, staroselske kulture, kot določene keltske prvine. Izjemno najdišče Bizjakova hiša v Kobaridu, odkrito leta 2010, kaže na najzgodnejše sledi, ki so jih na tem območju zapustili Kelti. Odkrit je bil zakop s konjskimi skeleti in deli konjske opreme, predvsem pa z orožjem, opremo in drugimi najdbami, ki jih pripisujemo keltskim bojevnikom. Med najdbami so tudi nekateri predmeti nekeltskega izvora (Mlinar, Gerbec 2011).

Slika 6. Kobarid – Bizjakova hiša. Pogled na zakop s konjskimi skeleti (foto: M. Mlinar).

Prve rimske vplive na Kobariškem je zaznati že v 2. stol. pr. n. št. To nam dokazujejo najdbe s svetišča na Gradiču (Osmuk 1997; 1998; Horvat 1999), kot tudi novčene najdbe z najdišča Skrinjca, ki je bilo odkrito na zahodnem robu naselbine (Kos, Žbona Trkman 2009). Rimska materialna kultura je v celotnem Posočju prevladala nad lokalno šele ob koncu 1. stol. pr. n. št. in v prvih desetletjih našega štetja. Iz tega časa sta znana tudi posamezna žgana grobova z grobišča V Logu (Mlinar 2005). Morda so Rimljani tedaj pričeli s pokopavanjem na prostoru, ki je ležalo nekoliko zahodneje od predhodnega, železnodobnega grobišča. Delno raziskano svetišče, izkopano pod vodstvom Nade Osmuk (danes ZVKDS OE Nova Gorica), je izjemnega pomena za arheologijo Posočja, pa tudi za velik del srednjeevropske arheologije.

Stalo je na jugozahodnem robu naselbine, domnevno že zunaj njenega roba. Ritualno odlaganje predmetov se je na tem mestu verjetno pričelo že ob koncu starejše železne dobe, kot kažejo imenitni predmeti iz južne in srednje Italije, pa je bilo pogosto predvsem ob koncu 2. in v 1. stol. pr. n. št. Darovanje predmetov se je na tem prostoru s krajšimi prekinitvami nadaljevalo vse do 5. stol., le da so se spremenili ritual in votivni predmeti. V pozni rimski dobi so namreč darovali predvsem novce. Spomin na pogansko svetišče je v ljudskem izročilu ostal vse do novega veka (Osmuk 1997).

Tudi na Tonovcovem gradu so bile odkrite najdbe, ki kažejo na skoraj neprekinjeno življenje od pozne prazgodovine do konca 6. stoletja. Najdišče je znano predvsem kot zgodnjekrščansko središče širšega območja z doslej raziskanimi tremi cerkvami ter kot višinska poznoantična naselbina romaniziranega staroselskega prebivalstva. Na njej pa so občasno živeli tudi Germani in drugi prišleki (Ciglencečki 1994; 1997; Milavec, Modrijan 2007). To so dokazale večletne sistematične arheološke raziskave Inštituta za arheologijo ZRC SAZU pod vodstvom Slavka Ciglenceškega. Sledi poznoantične poselitve so vidne še na nekaterih najdiščih s širšega območja Kobarida, npr. na Gradcu pri Logjih in nad Homcem (Osmuk 1997).

Zgodnji srednji vek je zaenkrat slabše izpričan. To je čas, povezan s prihodom Slovanov na naše območje. Nekaj najdb morda nakazuje na poselitev Tonovcovega gradu tudi v tem obdobju (Ciglencečki 1997). Glede na najdbe iz Nadiških dolin, Tolmina, Breginja in Kanala lahko predvidevamo, da je bilo tudi ožje območje Kobarida v 9. in 10. stol. že bilo poseljeno z nosilci slovanske ketlaške kulture.

Slika 7. Izrez iz Franciscejskega katastra, z modro elipso je označeno območje raziskav, v naravi tedaj travne površine (vir: http://sigov3.sigov.si/cgi-bin/htqlcgi/arhiv/enos_isk_kat.htm).

3. METODOLOGIJA DELA

Na območju, ki leži na parc. št. 346/4 k.o. Kobarid je bil opravljen ročni testni izkop zaradi postavitve informacijske table. Na prostoru je bila izkopana testna jama, velikosti 100 x 100 cm. Izkop se je izvedel ročno, arheološka dela je izvajal Tolminski muzej.

Ročno izkopana testna jama je bila fotografsko in grafično dokumentirana.

Primarna obdelava najdenega gradiva oz. vzorcev je bil delno opravljen že na terenu v času raziskav, preostalo v prostorih Tolminskega muzeja.

Vse na terenu dokumentirane arheološke vsebine (najdbe, vzorci, risbe in digitalne fotografije) so bile vpisane na sezname. Pisna in grafična dokumentacija je bila digitalizirana.

4. ARHEOLOŠKE RAZISKAVE

Arheološke raziskave smo opravili 8. 9. 2014. Ročno je bila izkopana testna jama , velikosti 100 x 100 cm do globine 100 cm.

Slika 8. Pogled na profil testne jame na parc. št. 346/4, k.o. Kobarid (foto: M. Mlinar).

Plasti:

SE1: ruša s plastjo humusa in prodnikov, debeline 25 cm.

V plasti ni bilo arheoloških najdb.

SE2: recentno nasutje debeline 70 cm, sestava: zemlja, prodniki, gradbeni material.

V plasti so bili odkriti bronasta kovica, železen žebelj, dva odlomka novoveške keramike ter odlomki recentnih gradbenih odpadkov.

SE3: prodnata osnova

5. NAJDBE

Med arheološkimi raziskavami je bilo odkritih nekaj posameznih najdb, večina njih sodi v mlajša arheološka obdobja oz. v novoveški čas. Domnevno rimskodobna je posamezna najdba bronaste kovice iz plasti 2, ki je sicer vsebovala odlomke recentnega materiala.

1. Bronast kovica z okroglo diskasto glavico in trnom okroglega preseka. Pr. glavice 1,4 cm, ohr. v. 1,6 cm, neinv.
2. Železen žebelj, kovan. Trn kvadratnega preska in oglata glavica. D. 6,2 cm, neinv.
3. Odlomka sive novoveške keramike. Vel. 2,5 x 2,2 x 0,5 cm in 1,8 x 1,6 x 0,6 cm, neinv.

Bronasta kovica bo konservirana v delavnicah Goriškega muzeja v Solkanu (mag. Jana Šubic Prislan). Vse najdbe hrani Tolminski muzej.

Slika 9. Bronasta kovica (foto: M. Mlinar).

Slika 10. Železen žebelj (foto: M. Mlinar).

Slika 11. Odlomka novoveške keramike (foto: M. Mlinar).

6. DOKUMENTACIJA NAJDIŠČA

Seznam SE: 0001 – 0003

Seznam PN: 1 – 3

Seznam dokumentarnih (digitalnih) posnetkov: 0001 – 0033.

7. SKLEP

Ob izkopu testne sonde v Kobaridu, ki leži na parc. št. 346/4 k.o. 2223 Kobarid, je bilo ugotovljeno, da je prostor, ki sicer sodi v sklop prazgodovinskega in rimskega grobišča V Logu v preteklosti močno degradiran. Plasti so bile do globine 70 cm nasute, verjetno med izgradnjo Mlekarne Planika v 70. letih 20. stoletja. Intaktnih arheoloških plasti na območju ni. Nasutje na gl. 90 – 100 cm prehaja v geološko osnovo – rečni prod.

Prostor je verjetno do začetka 20. stoletja bil v naravi travnik, kot nam to kaže situacija na franciscejskem katastru. Verjetno je to območje bilo že izven meja železnodobnega in rimskega grobišča. Med izkopom testne jame je bila odkrita bronasta kovica, ki je glede na primerjave morda rimskodobna (prim. Laharnar 2015, T. 4: 9-12), sicer pa ni bilo odkritih drugih podatkov, ki bi govorili v prid temu, da je tu še območje grobišča. JV rob grobišča gre torej iskati kakšnih 10 m v smeri proti današnjem muzeju mlekarne Planike – *Od planine do Planike*.

8. VIRI IN LITERATURA

- BRESSAN, F. 1988–1989, Le valli del Natisone e la Kovačeva jama di Robič. – *Arheološki vestnik* 39–40, 519–527.
- CIGLENEČKI, S. 1994, Poznoantična naselbina Tonovcov grad pri Kobaridu. – *Kronika* 42/1, 1–14.
- CIGLENEČKI, S. 1997, Poznoantični in Slovanski sledovi na Kobariškem. – *Kobarid*, 17–28.
- GABROVEC S. 1976, Železnodobna nekropola v Kobaridu. – *Goriški letnik* 3, 44–63.
- GERBEC, T. in M. MLINAR 2011, Arheologija v vodah: najdbe iz reke Soče in njenih pritokov. – *Arheologija danes*, št. 2011/1, 7–9.
- GUŠTIN, M. 1991, *Posočje in der Jüngerer Eisenzeit*. – Katalogi in monografije 27.
- HORVAT, J. 1999, Roman Provincial Archaeology in Slovenia Following the year 1965: Settlement and small finds. – *Arheološki vestnik* 50, 215–257.
- KOS, P., ŽBONA TRKMAN, B. 2009, A hoard of Roman Republican and Norican coins from the vicinity of Kobarid. – *Arheološki vestnik* 60, str. 271–282.
- KNAVS, M. in M. MLINAR 2005, Bronastodobna lončenina iz Turjeve jame v dolini Nadiže. – *Arheološki vestnik* 56, 59–72.
- LAHARNAR, B. 2015, Rimska vojska na Notranjskem / The Roman army in the Notranjska region. – V: Istenič, J., B. Laharnar, J. Horvat (ur.), *Evidence of the Roman army in Slovenia / Sledovi rimske vojske na Slovenskem*, Katalogi in monografije 41.
- MARCHESETTI C. 1903, *I castellieri preistorici di Trieste e della regione Giulia*, Trst.
- MILAVEC, T. in Z. MODRIJAN 2007, Poznoantična naselbina Tonovcov grad. – G. Banchig, S. Magnani, A. Pessina (ur.), *Terre d'incontro. Contatti e scambi lungo le Valli del Natisone e dell'Isonzo dall'antichità al medioevo, (Kraji srečanj. Stiki in izmenjave vzdolž Nadiških in Soške doline od antike do srednjega veka)*, 108–121.
- MLINAR, M. 2005, Nove arheološke najdbe iz Kobarida. – *Goriški letnik* 30–31, 299–312.
- MLINAR, M., T. GERBEC 2011, *Keltskih konj topot: najdišče Bizjakova hiša v Kobaridu / Hear the horses of the Celts: The Bizjakova hiša site in Kobarid. Katalog razstave / Exhibition catalogue*. - Tolmin.
- OSMUK, N. 1997, Kobarid od prazgodovine do antike. – Likar, Z. (ur.), *Kobarid*, 9–16.
- OSMUK, N. 1998, La sanctuaire protohistorique de Kobarid (Slovenie). – *Instrumentum* 7, 13.
- SVOLJŠAK, D. 1981, Kobarid. – *Varstvo Spomenikov* 23, 211–212.

TURK, M. 2006, Mezolitski lovci pod Krnom. – T. Cevc (ur.), *Človek v Alpah. Desetletje (1996–2006) raziskav o navzočnosti človeka v slovenskih Alpah*, 71–81.

TURK, M. 2007, Siti del mesolitico nella catena montuosa del Monte Nero (Mezolitska najdišča v Krnskem pogorju). – G. Banchig, S. Magnani, A. Pessina (ur.), *Terre d'incontro. Contatti e scambi lungo le Valli del Natisone e dell'Isonzo dall'antichità al medioevo (Kraji srečanj. Stiki in izmenjave vzdolž Nadiških in Soške doline od antike do srednjega veka)*, 34–49.

PRILOGA 1.1. Zaris območja raziskav v Kobaridu.....	27
--	----

